

Broj:01- 02/2-3028/24 SK/MJ
Sarajevo, 19.12.2024. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE
PREDSTAVNIČKI DOM
n/r gđin. Dragan Mioković, predsjedavajući
n/r gđa. Adisa Kokić-Hinović, poslanik

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 20-12-2024

Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
05/1	- 02 -	659	24

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
n/r gđa Edita Kalajdžić, sekretar

Predmet: Odgovor na inicijativu, **dostavlja se-**

Veza: Akt predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 05/1-02-659/24 od 13.12.2024. godine i akt sekretara Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 03-04-1983-11/24 od 16.12.2024. godine

Poštovani,

Aktima broj i datum veze, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike dostavljena je inicijativa koju je na 15. redovnoj sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine održanoj 12.12.2024. godine, podnijela Adisa Kokić-Hinović, zastupnica u predstavničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine i koja glasi: „*Da resorno Ministarstvo i Vlada FBiH pristupi analizi demografskih, statističkih podataka u posljednje tri godine, te shodno tome donese prijedlog mjera za poboljšanje demografske slike FBiH u vidu novih izmjena i dopuna postojećih zakonskih rješenja.*“ u skladu sa navedenim dostavljamo odgovor, ispred ovog Ministarstva, kako slijedi:

Cijeneći neophodnim čim prije poduzeti odgovarajuće sistemske mjere na suzbijanju ili ublažavanju negativnih efekata demografskih trendova u Bosni i Hercegovini, te uvažavajući dugoročne socijalne i ekonomske posljedice koje iz toga mogu proistići, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na svojoj 5. sjednici od 14.06.2023. godine razmatrala i prihvatila Inicijativu za izradu dokumenta politike demografskog razvoja i oporavka Federacije Bosne i Hercegovine, koju je uputilo Federalno ministarstvo rada i socijalne politike. Tom prilikom Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je zaduženo da u najkraćem roku identificira sve ključne institucije i organizacije iz vladinog i nevladinog sektora, kao i iz akademske zajednice, koje je neophodno uključiti u rješavanje uočenih problema u oblasti demografskog razvoja i oporavka, te da Vladi Federacije dostavi prijedlog akta kojim će biti imenovana stručna radna grupa

za izradu odgovarajućeg strateškog dokumenta kojim će se na sistematičan i sveobuhvatan način na području cijele Federacije Bosne i Hercegovine pristupiti rješavanju problema negativnih demografskih trendova.

Postupajući u skladu sa navedenim zaduženjem, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je identificiralo ključne subjekte iz vladinog i nevladinog sektora, kao i akademske zajednice, na temelju čega je na svojoj 11. sjednici od 24.08.2023. godine Vlada Federacije donijela Rješenje o imenovanju Radne grupe za izradu politike demografskog razvoja i oporavka Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 66/23). Predmetnim Rješenjem je utvrđeno da je zadatak Radne grupe izraditi dokument Politike demografskog razvoja i oporavka Federacije koji će na sistematičan i stručan način ponuditi konkretne, kako kratkoročne tako i dugoročne mjere s ciljem poboljšanja trenutne demografske slike u Federaciji s posebnim fokusom na problem odlaska mladih, smanjenja stope nataliteta i sve prisutnije pojave ubrzanog starenja stanovništva. Također, utvrđeno je da će tehničku podršku Radnoj grupi pružati Populacijski fond Ujedinjenih naroda (UNFPA) kroz eksterni angažman dvojice stručnih konsultanata. Na kraju, predmetnim Rješenjem je utvrđeno da će se, po okončanju povjerenog zadatka, navedeni dokument dostaviti Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike.

Nakon što je navedena Radna grupa sačinila Stratešku platformu za izradu Strategije demografskog razvoja i obnove Federacije Bosne i Hercegovine (2024-2031. godina), Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je u razdoblju od 21.12.2023. godine pa do 21.01.2024. godine provelo javne konsultacije o predmetnom dokumentu. Pritom su analizirani zaprimljeni prijedlozi i komentari koji nisu značajnije uticali na formu i sadržaj navedenog dokumenta, odnosno na predloženi strateški cilj s predloženim prioritetima. Na temelju navedenog, pristupilo se definisanju ključnih strateških prioriteta (pravaca) i mjera. Pritom je utvrđeno da bi rješavanje problema demografskog razvoja i oporavka Federacije trebalo počivati na sljedeća tri strateška prioriteta (pravca):

- Strateški prioritet (pravac) 1: Unaprjeđenje mjera za podršku roditeljstvu koji bi u sebi uključivao niz različitih, ali međusobno povezanih mjera (finansijska podrške za rast i razvoj djece do 8. godine starosti, proširenje kapaciteta za predškolski odgoj i obrazovanje djece, usvajanje politike za usklađivanje rada i roditeljstva, plaćanje prosječne bruto plaće tokom 12 mjeseci roditeljskog dopusta za jednog zaposlenog roditelja na teret Fonda solidarnosti Federacije BiH, podizanje svijesti roditelja i šire zajednice o postojećoj podršci roditeljstvu, pružanje besplatnih usluga vezanih za reproduktivno zdravlje za sve trudnice i porodilje do 42 dana od dana rođenja djeteta, implementacija Zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji, očuvanje reproduktivnog zdravlja i važnosti ranog prepoznavanja faktora rizika s fokusom na prevenciju HPV infekcije i priuštivo stanovanje).

- Strateški prioritet (pravac) 2: Unaprjeđenje uvjeta za ublažavanje trenda pada kontingenta radno-sposobnog stanovništva koji bi također obuhvaćao niz različitih mjera (registracija, osposobljavanje i zapošljavanje neaktivnog stanovništva, revizija poreznog sistema u svrhu povećanja neto prihoda zaposlenika na uštrb smanjenja direktnih poreza i doprinosa, uvođenje dualnog obrazovanja u srednje škole i fakultete u Federaciji BiH, uspostavljanje one-stop-shop-a za registraciju obrta i kompanija, uspostavljanje socijalnih usluga za podršku starijim osobama u zajednicama u kojima žive, uspostavljanje saradnje s iseljeništvom na razmjeni znanja i iskustava o

investicijama u Federaciji BiH i donošenje migracijske strategije koja bi imala fokus na selektivnoj imigraciji i integraciji imigranata).

- Strateški prioritet (pravac) 3: Unaprjeđenje razumijevanja populacijskih i emigracijskih trendova i njihovo praćenje u okviru kojeg bi naglasak bio na mjerama jačanja sistema praćenja demografskih trendova (uspostaviti registar stanovništva, uspostavljanje Ureda za demografiju pri kabinetu premijera Federacije BiH, uspostavljanje Instituta za demografski razvoj pri akademskoj zajednici i podizanje svijesti o demografskom razvoju kao temelju socio-ekonomskog razvoja kroz primjere pozitivne prakse na javnim TV servisima).

Nakon što su još jednom analizirani definisani strateški ciljevi s pratećim strateškim prioritetima i mjerama, Radna grupa je kreirala niz zapažanja i preporuka od kojih posebno treba istaknuti sljedeće:

- Intervencija u procesu pada stanovništva zahtijeva fokusiranje na više uzroka, a ne samo na nizak fertilitet;
- Osmišljavanje politika usmjerenih na povećanje nataliteta bez općeg rješavanja negativnih političkih i ekonomskih trendova, posebno korupcije, neće preokrenuti demografski pad;
- Klasična demografska populacijska mjera poput dječijeg doplatka se, niti u jednoj zemlji, nije pokazala kao uspješan model poticanja rodosti, iako ona može biti važna popratna mjera cijelog seta populacijskih mjera koje trebaju biti poduzete istovremeno (delimitacija naknada tokom roditeljskog dopusta, uvođenje univerzalnog doplatka za djecu, uspostavljanje ekonomske cijene usluga dječijih vrtića, poboljšanje položaja roditelja na tržištu rada posebno kroz usklađivanje radnog vremena, porezno rasterećenje roditelja s više djece, povećanje mjesečnog paušalnog iznosa podrške za pripravnštvo, stipendiranje učenika deficitarnih obrtnih zanimanja, zapošljavanje studenata u zadnjem semestru, izrada strategije stambenog zbrinjavanja, razvoj modela javnog najma s mogućnošću otkupa i slično);
- Jačanje vladavine prava jer snažne demokratske institucije s ukorijenjenom vladavinom prava i pravnom sigurnošću pozitivno utiču na ulaganja i ekonomski razvoj koji, zauzvrat, potiču ljude da ostanu, te povećava mogućnost povratka onih koji su otišli;
- Razdvojiti demografske od socijalnih mjera pri čemu treba naglasiti da je nužno jačanje ljudskog kapitala kroz obrazovanje, prekvalifikacije i zapošljavanje stanovništva, dok socijalne mjere trebaju ciljati isključivo one kategorije stanovništva koje nisu u mogućnosti da sudjeluju na tržištu rada iz zdravstvenih ili dobnih razloga;
- Smanjiti regionalne disparitete uvođenjem mogućnosti rada na daljinu, te razmotriti mogućnost uvođenja vize za tzv. digitalne nomade (i stvaranje uslova) za njihovo privlačenje;
- Pokrenuti inicijativu prema relevantnim institucijama na državnoj razini po pitanju rekompensacije od EU članica za iseljeno stanovništvo (finansiranje obrazovne infrastrukture za deficitarna zanimanja u Bosni i Hercegovini uz model obaveze ostanka na tržištu rada pet godina u zemlji po završenom obrazovanju);
- Budući da BiH ima čak 51 % neaktivnog stanovništva (misli se na stanovništvo koje je radno sposobno, ali ne traži posao), u ovom polju postoji najveći neiskorišteni potencijal za demografsku obnovu zemlje pri čemu treba naglasiti da većinu ove populacije čine žene kojima je finansijska sigurnost bitan element prilikom donošenja odluke o trudnoći;
- Plaćanje porodijskog odsustva bi trebale preuzeti nadležne institucije u Federaciji;

- Povezivanje s dijasporom putem generalnih predstavništava, kulturnih i drugih udruženja i
- Izgraditi konsenzus među političkim akterima kako bi se osigurao kontinuitet dobrih javnih politika i razumijevanje važnosti demografske revitalizacije.

Na kraju, Strategija demografskog razvoja i obnove Federacije Bosne i Hercegovine (2024-2031. godina) je u formi nacrtu dostavljena Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike na dalje postupanje uz preporuku da se, u skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH, uradi njena prethodna (ex-ante) evaluacija nakon čega bi je, zbog njenog ogromnog značaja, trebalo učiniti javno dostupnom cjelokupnoj javnosti uz uključivanje svih federalnih i kantonalnih institucija, kao i institucija jedinica lokalne samouprave u njeno finaliziranje. S tim u vezi, u toku je finaliziranje ex-ante evaluacije nakon čega će se predmetni strateški dokument dostaviti na očitovanje svim nadležnim federalnim i kantonalnim institucijama, kao i Savezu općina i gradova Federacije BiH.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

- Naslovu
- a/a